

АСОСИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ФАОЛИЯТИДАН ОЛИНГАН Фойда (ЗАРАР) ТАҲЛИЛИ

Омонов Собир

Қарши муҳандислик-иқтисодиёт институти магистранти

Аннотация

ушбу тадқиқот иши асосий ишлаб чиқариш фаолиятдан олинган фойда (зарар)ни таҳлил қилишга бағишланган. Молиявий натижаларни тушуниш ва баҳолаш бизнес юритишининг муҳим жиҳатларидир. Мақолада ташкилотнинг асосий ишлаб чиқариш фаолиятининг молиявий барқарорлиги ва самарадорлигини аниқлаш учун молиявий ҳисоботлар ва фойда (зарар) билан боғлиқ кўрсаткичлар таҳлил қилинади. Фойда (зарар)ни таҳлил қилиш усуллари ва ёндашувлари, жумладан, соф фойда, операцион фойда, рентабеллик ва бошқалар каби асосий молиявий кўрсаткичларни ҳисоблаш кўриб чиқилади.

Калит сўзлар: фойда таҳлили, зарар таҳлили, молиявий ҳисоботлар, молиявий тўлов қобилияти, самарадорлик, ишлаб чиқариш фаолияти, молиявий кўрсаткичлар, соф фойда, операцион фойда, рентабеллик, ишлаб чиқариш ҳажми, маҳсулот нархи, ишлаб чиқариш харажатлари.

1. Кириш

Республикамызда иқтисодий соҳадаги ислохотларни чуқурлаштириш ва эркинлаштириш борасида макроиқтисодий ва молиявий барқарорликка эришиш асосий вазифалардан бири ҳисобланади. Бу эса, иқтисодиёт тармоқларини иқтисодий ва молиявий фаолиятини ҳар томонлама чуқур таҳлил қилиш асосида ички хўжалик имкониятларидан унумлироқ фойдаланишни, илғор тажрибаларни жорий этиш ҳамда сифат кўрсаткичларни муттасил яхшилаб боришни тақозо этади.

Молиявий натижаларни юқори бўлишини таъминлаш учун уларни доимо таҳлил қилиб, керакли чора-тадбирларни амалга ошириб туриш лозим. Хўжалик субъектларининг иқтисодий ва молиявий барқарорлигини таъминлашда молиявий натижалар таҳлили муҳим омиллардан бири ҳисобланади.

2.Мавзуга оид адабиётларнинг таҳлили.

Хўжалик субъектларида молиявий натижаларни ифодаловчи кўрсаткичлар таҳлили масалалари хорижий давлатлар ва МДҲ иқтисодчи олимларидан И.Белолипецкий, И. Бочаров, Н. Л. Брук, А. Бернстайн, М. И. Баканов, Л. И. Кравченко, В. В.Ковалев, А. И. Меркушев, В.Палий, С. К.Татур, В. В.Ковалев, М.Мескон, Б. Нидлз, А. Д. Шереметларнинг илмий ишларида алоҳида

ўрин эгаллайди. Республикамиз иқтисодчи олимларидан Э. А.Акрамов, Б. А.Хасанов, А. В.Ваҳабов, Р. А.Дўсмуратов, Е. Е. Ергешев, А. Т.Иброҳимов, Б. И. Исроилов, М. Қ.Пардаев, М. М.Тўлаходжаева, А. Х.Шоалимов, В. В.Эргашбоев ва бошқаларнинг илмий ишларида кенг кўламда ўрганиб чиқилган.

Ушбу иқтисодчи олимларнинг илмий ишларида бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида корхоналарда молиявий натижалар таҳлилининг айрим муаммолари, ташкилий жиҳатлари тадқиқ қилинган. Корхоналарда молиявий натижаларни таҳлил қилиш усулларини такомиллаштириш долзарб илмий-амалий аҳамиятга эга бўлган мавзу ҳисобланади. Шуларни инобатга олган ҳолда, мазкур ишда фойда ва рентабелликни ифодаловчи кўрстаклар комплекс ва тизимли тарзда тадқиқ қилинган.

3.Тадқиқот методологияси.

Тадқиқот ишида кузатиш, умумлаштириш, гуруҳлаш, таққослаш, индукция, дедукция, занжирли алмаштириш, мутлоқ фарқлаш ва бошқа иқтисодий-статистик усуллар қўлланилди.

4.Таҳлиллар ва асосий натижалар.

Асосий ишлаб чиқариш фаолиятдан олинган фойда қаторига корхонанинг асосий ишлаб чиқариш фаолиятининг маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотишдан ташқари фаолиятдан олинган фойдаси киритилади. Улар бўйича харажатлар ва даромадлар қатори алоҳида таркибланган ҳолда умумий суммада молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисоботга туширилади. Операцион даромадлар ва харажатлар ўзининг соф қиймати бўйича ҳам молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисоботга туширилиши белгиланади. Бунда операцион жараёнлардан олинган даромадлар улар бўйича харажатлар қийматига фарқланган ҳолда ҳисоботга фойда ёки зарар қаторига туширилади.

Асосий фаолиятдан кўрилган фойдани аниқлаш учун маҳсулотлар сотишдан тушган ялпи фойдадан давр харажатлари ва асосий фаолиятдан олинган бошқа харажатлар чегирилиши, асосий фаолиятдан бошқа даромадлар кўшилиши тавсия этилган.

Корхонада асосий фаолиятдан олинган фойда (зарар) ва уни ўзгаришига таъсир қилувчи омилларга баҳо беришда давр харажатлари, асосий фаолиятдан олинган бошқа даромадлар ҳамда харажатларни ҳам таҳлил қилиш керак.

Давр харажатлари дейилганда - бевосита ишлаб чиқариш жараёни билан боғлиқ бўлмаган харажатлар ва сарфлар тушунилади. Давр харажатлари таркибига маҳсулот ишлаб чиқариш таннархига киритилмайдиган хўжалик сарфлари киритилади. Уларни юзага чиқиш шакли ва ўрнига қараб қуйидагиларга ажратиш мумкин:

- сотиш харажатлари;
- маъмурий харажатлар;
- бошқа операцион харажатлари.

Сотиш харажатлари – маҳсулот (иш, хизмат)таннархига киритилмайдиган харажатлар, маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари таркиби ҳамда молиявий натижаларнинг шаклланиш тартиби тўғрисидаги Низомга мувофиқ ягона тартиблашни ва тўғридан-тўғри корхона фаолият натижавийлиги боғланиши тартибланган.

Сотиш харажатлари маҳсулотларни харидор ва буюртмачиларга ортиб жўнатиш ва сотиш билан боғлиқ бўлган харажатларни ўз ичига олади.

Сотиш харажатларини иш ҳақи харажатлари, иш ҳақидан ажратмалар, материал харажатлари, асосий воситалар ва номатериал активлар амортизацияси, реклама харажатлари, иш ва хизматлар, бошқа харажат моддалари бўйича таркиблаш ва таҳлил этиш мумкин.

Маъмурий харажатлар қаторига корхона бошқаруви билан боғлиқ бўлган харажатлар киритилади ва уларнинг корхона сарфлари таркибидаги салмоғи сезиларли улушни ташкил этади. Бу бевосита раҳбарлар ва бошқарув аппаратининг хизмати харажатларидир.

Бошқа операцион харажатлари қаторига юқоридаги таркибга киритилмаган харажатлар ишлаб чиқаришни таокмиллаштириш, ўзлаштириш ва янги маҳсулотларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш билан боғлиқ бўлган харажатлар киритилади. Асосий фаолиятнинг бошқа жараёнларидан даромад ва харажатлар таҳлилида асосий ишлаб чиқариш фаолиятининг маҳсулот иш ва хизматларни сотишдан ташқари фаолиятлардан олинган даромад ва йўқотишлари таҳлил этилади.

Асосий фаолиятнинг бошқа жараён-лардан олинган даромад ва харажатлар кўпинча операцион даромадлар ва харажатлар деб ҳам айтилади. Операцион харажатлар ва даромадлар қаторига бошқа сотишлардан олинган даромадлар ёки улар бўйича йўқотишлар киради.

Корхонанинг асосий фаолиятдан бошқа харажатларига қуйидагилар киради:

- кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш харажатлари;
- лойиҳа ва курилиш-монтаж ишларида чалаликни бартараф этиш харажатлари;
- маслаҳат ва ахборот тизимларига ҳақ тўлаш;
- аудиторлик хизматлари учун тўловлар;
- саломатликни муҳофаза қилиш ва ходимларни ишлаб чиқариш жараёнида бевосита қатнашуви билан боғлиқ бўлмаган дам олишларни ташкил этиш тадбирлари харажатлари;
- компенсация ва рағбатлантириш тусидаги тўловлар;
- иш ҳақини ҳисоблашда эътиборга олинмайдиган харажатлар, яъни моддий ёрдам;
- вақтинча тўхтатиб қўйилган ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини сақлаш харажатлари;
- соғломлаштириш, халқ таълими, ижтимоий таъминот ва шу каби ташкилотларга бадаллар;
- бюджетга мажбурия тўловлар, солиқлар ва йиғимлар ва бюджетдан ташқари жамғармаларга ажратмалар;
- зарарлар, жарималар, пенялар ва бошқа харажатлар.

Асосий ишлаб чиқариш фаолиятидан олинган бошқа даромадларга қуйидагилар киради:

- ундирилган ёки қарздор томонидан эътироф қилинган жарималар ва пенялар;
- ҳисобот йилида аниқланган ўтган йил фойдалари;
- ёрдамчи хизмат кўрсатувчи тармоқлардан олинган тушумлар;
- асосий воситалар, номоддий активлар ва бошқа мол-мулкларни сотишдан олинган даромадлар;
- даъво билдириш муддати ўтган кредиторлик ва депонент қарзларни ҳисобдан чиқаришдан олинган даромадлар;
- товар-моддий бойликларнинг қайта баҳоланишидан кўрилган натижалар;
- давлат субсидияларидан даромадлар;
- холисона молиявий ёрдам;
- бошқа операцион даромадлар.

Хужалик юритувчи субъектларда амалий маълумотларидан фойдаланган ҳолда операцион фойданинг ўзгаришига таъсир этувчи омилларни аниқлаш учун қуйидаги жадвални тузиш тавсия қилинади, (1- жадвал).

1-жадвал**Хўжалик юритувчи субъектнинг асосий фаолиятдан кўрилган фойда (операцион фойда) ҳажмининг таҳлили**

(минг сўм ҳисобида)

Тартиб рақами	Кўрсаткичлар	2022 йил боши	2022 йил охири	Мутлақ фарқ, (+,-)	Ўсиш суръати, %
1	Товарларни сотишдан тушган ялпи фойда	562147	549681	-12466	97,78
2	Давр харажатлари	546329	589140	+42811	107,84
3	Асосий фаолиятнинг бошқа операцион даромадлари	25136	207591	+182455	8,3 Марта
4	Асосий фаолиятнинг бошқа операцион харажатлари	-	-	-	-
5	Асосий ишлаб чиқариш фаолиятдан тушган фойда (1қ-2қ+3қ-4қ)	40954	168132	+127178	4,1 марта

1-жадвал маълумотларидан кўриниб турибдики, Хужалик юритувчи субъектда асосий фаолиятдан тушган фойда ҳажми 2022 йил охири йил бошига нисбатан 127178 минг сўмга ошган. Бунга қуйидаги омиллар таъсир кўрсатади:

1. Товарларни сотишдан тушган ялпи фойда ҳажмининг 12466 минг сўмга камайиши натижасида асосий фаолиятдан тушган фойда миқдори шу суммага камайди.(-)

2. Давр харажатлари ҳажмининг 42811 минг сўмга ортиши эвазига асосий фаолиятдан тушган фойда миқдори шу миқдорда камайган.(-)

3. Бошқа операцион даромадлар миқдори 182455 минг сўмга ошган. Бу

эса, ўз навбатида, асосий фаолиятдан тушган фойда ҳажмини шу суммага оширган.(+)

Шундай қилиб, юқорида ҳисобланган 3 та омилнинг таъсири:

$(-12466)+(-42811)+(+182455) = +$ минг сўм. Бу эса асосий фаолиятдан тушган фойда ҳажмида бўлган умумий фарқга (+127178) тенг.

Энди, асосий фаолиятдан келган фойданинг ўзгаришига таъсир қилувчи омилларни занжирли алмаштириш усули орқали аниқлаймиз, (2-жадвал).

2-жадвал**Асосий фаолиятдан келган фойданинг ўзгаришига таъсир қилувчи омилларини занжирли алмаштириш усули орқали аниқлаш ҳисоб-китоби**

(минг сўм ҳисобида)

Хисобнинг тартиб сони	Алмаштиришнинг тартиб сони	Хисоб формуласи таркибига кирувчи омииллар			Нативавий кўрсаткич - операцион фойда [1у-2у+3у]	Олдинг и хисобга нисбатан фарқ, (+,-)
		ялпи фойда	давр харажатлари	асосий фаолиятдан келган бошқа операцион даромадлар		
А	Б	1	2	3	6	7
1	-	5621 47	546329	25136	1047	0
2	1	5496 81	546329	25136	28488	+27441
3	2	5496 81	589140	25136	64595	+36107
4	3	5496 81	589140	207591	168132	+103537
Омииллар баланси:		+167085				

Одатда, операцион даромадларни асосий қисми хўжалик шартномасига мувофиқ мол етказиб бериш бўйича шартномаларни бажармаганлиги учун тўланадиган жарима, пеня (ўсим) ҳамда юзага келган зарарларни қоплашдан тушган даромадлар; хисобот йили аниқланган ўтган йилдаги фойда миқдори; рента даромади; асосий фондлар ва бошқа моддий бойликларни сотишдан келадиган даромадлар; тўлаш муддати ўтиб кетган кредиторлик ва депонентлик қарзлари; корхонанинг ошхонаси, ёрдамчи хўжаликлардан олинадиган даромадлардан иборат бўлади.

5. Хулоса ва таклифлар

Молиявий натижаларни ифодаловчи кўрсаткичларни омилли таҳлил қилиш бўйича олиб борилган тадқиқотлар натижасида корхонанинг молиявий фаолиятини барқарорлаштириш ва иқтисодий самарадорлигини оширишнинг ички имкониятларини аниқлашда таҳлил усулларида фойдаланиш юзасидан илмий хулоса ва амалий таклифлар ишлаб чиқилди:

Иқтисодиётни эркинлаштириш шароитида фойданинг ижтимоий-иқтисодий моҳияти, вазибалари кўрсатиб берилди ва илмий таърифлар берилди. Хусусан, жамиятнинг, жамоанинг ва ҳар бир ҳодимнинг фойда олишга бўлган манфаатдорлиги объектив зарурият эканлиги назарий жиҳатдан исботланди.

Маҳсулотларни сотишдан тушган ялпи фойданинг ўзгаришига таъсир этувчи омиилларни хисоб-китоб қилиш усуллари тавсия этилди. Хўжалик юритувчи субъектларда ялпи фойда 2022 йил охири йил бошига нисбатан 12466 минг сўмга камайган ёки унинг ўсиш суръати 97,78 % ни ташкил қилган. Ялпи фойда ҳажмининг камайишига сотилган маҳсулот таннархини ошиши сабаб бўлган.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Донцова А.В. Никифорова Н.А. «Анализ финансовой отчетности». М: Дело и Сервис 2009.
2. Ионова А.Ф., Селезнева Н.Н. «Финансовый анализ». М. : ЮНИТИ. 2009.
3. Пардаев М.Қ., Шоалимов А.Х. “Бошқарув таҳлили”. –Т.: “Иқтисодиёт ва ҳуқуқ дунёси”, 2005.
4. Ваҳобов А. В. ва бошқалар. “Молиявий ва бошқарув таҳлили”. -Т. ; Шарқ, 2005.
5. Ергешев Е.Е. “Иқтисодий ва молиявий таҳлил”. –Т.: Консаудитинформ. 2005.
6. Шоалимов А.Х., Тожибоева Ш.А. “Иқтисодий таҳлил назарияси”. –Т.: Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси адабиёт жамғармаси. 2005.
7. Пардаев М.Қ., Исроилов Б.И. “Иқтисодий таҳлил”. -Т.: Меҳнат. 2004.
8. Узоков, Н., Хушмурадов, О. Х., & Бабаева, Л. (2014). РОЛЬ ИНВЕСТИЦИИ В МОДЕРНИЗАЦИИ И РАЗВИТИИ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ. In ФЕНОМЕН РЫНОЧНОГО ХОЗЯЙСТВА: ОТ ИСТОКОВ ДО НАШИХ ДНЕЙ (pp. 376-378).
9. Oman, X., & Alisherovich, T. S. (2022). THE ROLE AND IMPORTANCE OF CLUSTERS IN THE AGRICULTURAL SECTOR. *Gospodarka i Innowacje.*, 29, 202-206.
10. Хуррамов, А. Ф. Туробов Шерзод Алишерович, & Мингбоев Шухрат Мингбой Ўғли (2018). Уй хўжалигида инновацион фаолиятни ривожлантиришнинг иқтисодий механизми. *Экономика и финансы (Узбекистан)*, (8), 16-20.
11. Хуррамов, А. Ф., Маматов, А. А., Мингбоев, Ш. М. Ў., & Туробов, Ш. А. (2018). Иқтисодий ресурсларнинг доиравий айланиш моделида уй хўжалигининг тутган ўрни. *Экономика и финансы (Узбекистан)*, (9), 2-6.
12. Alikulov, A. T., & O‘rinov, K. (2022). O‘ZBEKISTONDA KAPITAL BOZORI RIVOJLANISHINING ISTIQBOLLARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(6), 690-695.
13. Alikulov, Azamat Tugunovich , & O‘rinov, Komiljon (2022). O‘ZBEKISTONDA KAPITAL BOZORI RIVOJLANISHINING ISTIQBOLLARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2 (6), 690-695.
14. Iskandarovich, R. R. (2022). QISHLOQ XO ‘JALIGIDA AGROKLASTERLARINI BARPO ETISHNING XORIJIY TAJRIBALARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 24, 390-394.
15. Рашидов, Р. И., & Муртазаев, Н. Р. (2020). DIRECTIONS OF INNOVATIVE AGRICULTURAL DEVELOPMENT. *ЖУРНАЛ АГРО ПРОЦЕССИНГ*, 2(7).
16. Усанов, А., & Раҳмонкул, Д. (2019). Ўзбекистон иқтисодий ривожланишида камерал назоратнинг тутган ўрни. *Экономика и финансы (Узбекистан)*, (11), 55-60.
17. Джалилов, Р. (2023). ҚЎШИЛГАН ҚИЙМАТ СОЛИҒИ БЎЙИЧА ИМТИЁЗЛАР ҲИСОБИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ. *Economics and education*, 24(2), 272-278.
18. Alisherovich, T. S., & Ugli, N. B. B. (2023). Internal Control in Banks. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 3(3), 34-39.
19. Alisherovich, T. S. (2023). IMPROVING ACCOUNTING AND ITS MAINTENANCE IN BANKS. *Gospodarka i Innowacje.*, 31, 15-20.
20. Бердиев, А. Х., & Расулов, Х. К. (2020). Эффективность производства органических продуктов в сельском хозяйстве. *Economics*, (2 (45)), 19-22.

21. Hakimovich, B. A., & Khudayberdiyevna, D. M. (2020). Advantages of introducing agrocluster in agriculture. *International Journal on Orange Technologies*, 2(11), 37-40.
22. Farmanov, J. Z., Rimboyeva, N. X. qizi, & Rimbayeva, G. X. qizi. (2023). QISHLOQ XO'JALIGINI RAQAMLASHTIRISHDA XORIY TAJRIBASIDAN FOYDALANISH. *GOLDEN BRAIN*, 1(1), 231–236. Retrieved from
23. Farmanov J. UKRAINIAN EXPERIENCE IN DEVELOPING THE BEEKEEPING NETWORK IN OUR COUNTRY //European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies. – 2022. – Т. 2. – №. 09. – С. 66-69.
24. Khakimovich, B. K. (2022). Using of Economic Analysis Methods in the Audit of Private Capital. *Open Access Repository*, 8(04), 62-66.
25. Hakimovich, B. K. (2023). IMPROVEMENT OF PRIVATE CAPITAL AUDIT IN ECONOMIC SUBJECTS ACCORDING TO INTERNATIONAL AUDIT STANDARDS. *Gospodarka i Innowacje.*, 35, 34-40.
26. Бутунов, Ш. Б. (2020). Совершенствование учета финансовых результатов на предприятиях. *Логистика и экономика". Научный электронный журнал*, (4).
27. Бутунов, Ш. Б. (2021). THE IMPACT OF MACROECONOMIC AND BANKING FACTORS ON THE LEVEL OF NON-PERFORMING LOANS: RESULTS FOR THE CIS COUNTRIES. *Economics*, (3 (50)), 33-42.
28. Музаффарова, К. З., & Эгамбердиева, С. Р. (2022). ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ ИҚТИСОДИЁТИДА ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯ ИШТИРОКИДАГИ КОРХОНАЛАРНИНГ РОЛИ. *Журнал Инновации в Экономике*, 5(1).
29. Zoyirovna, M. K., & O'gli, A. N. R. (2022). STRONG DIRECTIONS FOR IMPROVING ECONOMIC CAPITAL IN THE TERRITORY OF KASHKADARYA REGION. *Gospodarka i Innowacje.*, 29, 243-247.
30. Rayimovna, E. S., & Normamatovich, X. O. (2021). Kapital Qo „Yilmalar Hisobini Takomillashtirish. *Academic Journal of Digital Economics and Stability*, 290-296.
31. Kholmurodov, O. (2022). CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS AND THEIR THEORETICAL FOUNDATIONS. *Educational Research in Universal Sciences*, 1(7), 432-436.
32. Ravshanov, A. (2022). Objective Accounting Issues in the Enterprise. *Journal of Marketing and Emerging Economics*, 2(5), 83-87.
33. Равшанов, А. Б. (2022). БИОЛОГИК АКТИВ ТУШУНЧАСИ ВА УЛАРНИ ТЎҒРИ ТАШНИФЛАШ МАСАЛАРИ. ТА'ЛИМ ВА RIVOJLANISH ТАHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI, 2(7), 31-36.
34. EGAMBERDIYEVNA, A. N., MURTAZAYEVNA, N. Y., & SABIROVICH, E. A. MODERN PRACTICE OF REGULATING PROCESSES OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS AND APPROACHES TO ITS IMPROVEMENT.
35. Azimova, N. E. (2022). INCREASING INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF REGIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, 29, 178-182.
36. Эргашева, Н. (2022). ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КОРХОНАЛАРИДА ҲИСОБ СИЁСАТИНИНГ ТАШКИЛИЙ-УСЛУБИЙ ТАЪМИНОТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ. *Innovatsion texnologiyalar*, 1(04), 108-111.

37. Равшанов А. Д. Абдисалом Дусиёрович, Хасанов Шамсиддин Хафизович, & Алимханова Нигора Алимхановна (2018). Қишлоқ хўжалигини инвестицион-инновацион ривожлантириш имкониятлари ва истиқболлари. Экономика и финансы (Узбекистан), (11), 9-14.
38. Murodova, N. U., Temirova, F. S., Alimkhanova, N. A., Dostova, M. K., & Azimova, K. E. IMPROVING THE CALCULATION OF INVENTORIES OF GOODS IN ACCOUNTING.
39. Жумаева, Г. Ж. (2023). НАУЧНО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ АНАЛИЗА ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ. SCHOLAR, 1(8), 37-42.
40. Jumayeva, G. J. R., & qizi Sultonova, M. O. (2022, December). FERMER XO 'JALIKLARINING MOLIYAVIY NATIJALARGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNI HISOBLASH YO 'LLARI. In INTERNATIONAL CONFERENCES (Vol. 1, No. 18, pp. 127-130).
41. Bahodirovich, Aminov F. "The Role of Investments in the Innovative Development of the Economy." *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, vol. 4, no. 3, 2022, pp. 112-117.
42. Аминов, Ф. Б. (2022). РОЛЬ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ В ИННОВАЦИОННОМ РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ. *Economics*, (1 (51)), 26-29.